

2025/1914

19.9.2025

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) 2025/1914,

18. september 2025,

millega muudetakse määrusi (EL) 2021/1058 ja (EL) 2021/1056 seoses erimeetmetega strateegiliste probleemide lahendamiseks vahehindamise raames

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikleid 175, 177, 178 ja 322,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust ⁽¹⁾,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust ⁽²⁾,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ⁽³⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) Viimastel aastatel on geopoliitilist dünaamikat iseloomustanud suur ebakindlus, mis nõuab liidu strateegilise autonoomia ja vastupanuvõime ning demokraatia põhimõtete ja õigusriigi kaitsmise põhjalikku ümberhindamist, ning sellest ebakindlusest tulenevad ka rohelise, sotsiaalse ja tehnoloogilise üleminekuga seotud väljakutsed. Need üheaegsed üleminekud näitavad tungivat vajadust kaotada innovatsiooniõhe, kiirendada dekarboniseerimist, tugevdada majanduslikku konkurentsivõimet ning kahandada sõltuvust välistest teguritest, mitmekesistades tarneahelaid ja suurendades liidus toodetud taastuvenergia mahtu ning investeringuid elutähtsatesse sektoritesse.
- (2) Ühtekuuluvuspoliitikaga, mis on liidu peamine investeerimisvahend mitmeaastases finantsraamistikus, soodustatakse sihipäraseid investeringuid, millega aidatakse kaasa majanduslikule, sotsiaalsele ja territoriaalsele ühtekuuluvusele, nagu on sätestatud Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artikli 3 lõikes 3 ja Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artiklis 174, ning lahendatakse samas esilekerkivaid probleeme. Lisaks on vahehindamises võetud kohustus järgida partnerluse põhimõtet ja mitmetasandilise valitsemise põhimõtet, et tagada ühtekuuluvuspoliitika tulemuslik, piirkondlik ja kodanikeskne rakendamine. Seetõttu tuleks vahehindamise käigus ümberpaigutusi teha kooskõlas Euroopa partnerluse käitumisjuhendiga ⁽⁴⁾.
- (3) Ühtekuuluvuspoliitika programmide õigusraamistikuga on 2025. aastal ette nähtud vahehindamine, mis pakub õigeaegset ja ainulaadset võimalust suunata programmid ümber uute probleemide ja võimaluste käsitlemisele, kiirendada rakendamist ja suurendada nende tõhusust, et reageerida nii liidu vanadele kui ka uutele prioriteetidele, ilma et see piiraks muude liidu õigusaktide või järgmise mitmeaastase finantsraamistiku kohaldamist.

⁽¹⁾ ELT C, C/2025/3197, 2.7.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/3197/oj>.

⁽²⁾ ELT C, C/2025/3474, 16.7.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/3474/oj>.

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi 10. septembri 2025. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu 18. septembri 2025. aasta otsus.

⁽⁴⁾ Komisjoni 7. jaanuari 2014. aasta delegeeritud määrus (EL) nr 240/2014, millega sätestatakse Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidega seotud Euroopa partnerluse käitumisjuhend (ELT L 74, 14.3.2014, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2014/240/oj).

- (4) Võttes arvesse, kui olulised on horisontaalsed eeltingimused, mida kohaldatakse kõigi erieesmärkide suhtes, ja nende täitmise hindamiseks vajalikud kriteeriumid Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060⁽⁵⁾ artikli 15 lõike 1 teise lõigu ja III lisa tähenduses, et tagada kõnealustest liidu fondidest antava üldise liidu toetuse tulemuslik ja tõhus kasutamine, ning võttes arvesse vajadust tagada kõnealuste liidu fondide praktiline mõju, ei tohiks käesolevas määruses sätestatud muutmissätetega ette nähtud uute prioriteetide ja paindlikkuse alusel tehtavat programmi-muudatust ega ümberpaigutamist kohaldada summade suhtes, mis ületavad kõnealuse määruse artikli 86 lõike 1 teises lõigus osutatud kohandatavat summat ja mis vastavad erieesmärkidele, mille kohta on komisjon andnud negatiivse hinnangu nimetatud horisontaalsete eeltingimuste kohaldamise alusel. Selline proportsionaalne meede on vajalik stiimul, mille eesmärk on tagada, et liikmesriigi õigus ja tavad vastavad jätkuvalt horisontaalsetele eeltingimustele ning liidu fondidest kaetavad kulud vastavad liidu eesmärkidele.

Kuna Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL, Euratom) 2020/2092⁽⁶⁾ kohaldatakse horisontaalselt, tuleks sama nõuet kohaldada summade suhtes, mis vastavad kõnealuse määruse alusel vastu võetud meetmetega peatatud kulukohustustele. Määruse (EL) 2021/1060 artikli 86 lõike 1 teises lõigus osutatud kohandatava summa piiresse jäävate summade suhtes, mis vastavad erieesmärkidele, mille kohta on komisjon andnud negatiivse hinnangu horisontaalsete eeltingimuste kohaldamise alusel, võib kohaldada programmimuudatust või ümberpaigutamist uute prioriteetide alusel, kui uued prioriteedid on kooskõlas horisontaalsete eeltingimustega taotletavate eesmärkidega.

- (5) Oma 29. jaanuari 2025. aasta teatises „ELi konkurentsivõime kompass“ ja 26. veebruari 2025. aasta teatises „Puhta tööstuse kokkulepe – konkurentsivõime ja süsinikuheite vähendamise ühtne tegevuskava“ ning sellele lisatud taskukohase energia tegevuskavas esitas komisjon konkreetse kava, kuidas Euroopa saaks taastada oma konkurentsivõime ja tagada kestliku heaolu. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/1058⁽⁷⁾ loodud Euroopa Regionaalarengu Fondist (ERF) ja Ühtekuuluvusfondist juba toetatakse investeeringuid kliimaeesmärkidesse, nagu on sätestatud määruses (EL) 2021/1060. Liikmesriigid peaksid siiski suurendama oma jõupingutusi tagamaks, et dekarboniseerimine on Euroopa tööstuse kasvu ja Euroopa kodanike jõukuse liikumapanev jõud, toetades muu hulgas rohkem puhtast tehnoloogiast ja puhtale energiale üleminekut, investeerides energiataristu projektidesse, mis suudavad tagada tõelise energialiidu, ning pakkudes tuge tootmisprotsesside ja toodete dekarboniseerimisele.
- (6) Võttes arvesse enneolematut geopoliitilist ebastabiilsust ja liidu vajadust kindlustada oma kaitse ja tsiviilvalmisolek, tuleks ühtekuuluvuspoliitika rahalised vahendid kiiresti kasutusele võtta, et toetada otse investeeringuid kaitsevõimesse ja tsiviiljulgeolekusse. Seepärast on vaja luua uued erieesmärgid toetuse andmiseks ERFist ja Ühtekuuluvusfondist, et rahastada kaitsektori tööstussuutlikkust ja võimaldada investeeringuid kerkseks kaitse- või kahesuguse kasutusega taristusse, sealhulgas selleks, et edendada sõjaväelist liikuvust ja parandada tsiviilvalmisolekut, sealhulgas küberturvalisust ja tsiviiljulgeolekut, mis ei ole tingimata seotud liikuvusega, kooskõlas nende fondide kohaldamisala ja olulise kahju ärahoidmise põhimõttega ning koostöös piirkondlike ja kohalike omavalitsustega. Lisaks peaks tsiviilvalmisolekut olema võimalik toetada osana territoriaalsetest ja kohalikest arengustrateegiatest. Kaitsevõime suurendamiseks vajalik tööstussuutlikkust peaks olema seotud kaitseotstarbeliste toodete või muude kaitse otstarbel kasutatavate toodete tehnoloogilise arendamise ja tootmisega nõukogu määruse (EL) 2025/1106⁽⁸⁾ tähenduses, eelkõige nende toodete puhul, millele on osutatud kõnealuse määruse artiklis 1. Liikmesriike julgustatakse kasutama kehtivas õigusraamistikus ette nähtud võimalust kanda neile eelarve jagatud täitmise raames eraldatud vahendid vabatahtlikult üle otse hallatavatesse programmidesse, millel on kaitse- ja julgeolekueesmärgid. Selles kontekstis tagaksid ülekanded Euroopa ühendamise rahastu sõjaväelise

⁽⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid (ELT L 231, 30.6.2021, lk 159, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj>).

⁽⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2020. aasta määrus (EL, Euratom) 2020/2092, mis käsitleb üldist tingimuslikkuse korda liidu eelarve kaitsmiseks (ELT L 433 I, 22.12.2020, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2092/oj>).

⁽⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1058, mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondi ja Ühtekuuluvusfondi (ELT L 231, 30.6.2021, lk 60, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1058/oj>).

⁽⁸⁾ Nõukogu 27. mai 2025. aasta määrus (EL) 2025/1106, millega luuakse rahastamisvahend „Euroopa julgeolekumeetmed (SAFE) Euroopa kaitsetööstuse tugevdamiseks“ (ELT L, 2025/1106, 28.5.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2025/1106/oj>).

liikuvuse vahenditesse koordineeritud sekkumised sõjaväelise liikuvuse koridorides, millele on osutatud liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ning komisjoni 19. märtsi 2025. aasta ühises valges raamatus „Euroopa kaitsevalmidus 2030“. Selliste investeeringute toetamisel peavad liikmesriigid kohaldataval juhul arvesse võtma Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/697⁽⁹⁾ artiklis 9 sätestatud rahastamiskõlblikkuse kriteeriume ning määruse (EL) 2025/1106 artiklis 16 sätestatud rahastamiskõlblikkuse reegleid või Euroopa kaitsetööstuse programmide asjakohaseid sätteid. Esmatähtsaks tuleks pidada investeeringuid kahesuguse kasutusega taristusse ja suutlikkusse.

- (7) Erilist tähelepanu ja erakorralisi rahalisi vahendeid tuleks suunata Venemaa, Valgevene ja Ukrainaga piirnevatele liidu idapiiri piirkondadele, arvestades nende ainulaadseid julgeolekuprobleeme ja geopoliitilist tähtsust. Neid piirkondi ähvardavad eelkõige välisohud, sealhulgas hübriidrühnakud. Kohaliku kaitsevõime ja kogukonna vastupanuvõime tugevdamine nendes piirkondades on oluline mitte ainult võimaliku agressiooni ärahoidmiseks ja Euroopa julgeoleku kaitsmiseks, vaid ka regionaalarengu toetamiseks, sotsiaalse ühtekuuluvuse edendamiseks, töökohtade loomiseks ja elamistingimuste parandamiseks.
- (8) Kaitse-eesmärkide saavutamiseks mõeldud ühtekuuluvuspoliitika vahendite eraldamisel ja rakendamisel peaksid liikmesriigid seadma esikohale projektid, millega edendatakse tööhõivet, oskuste arendamist ja tööstuse mitmekesistamist piirkondlikul tasandil. Erilist rõhku tuleks panna kahesuguse kasutusega tehnoloogia, küberturvalisuse ja tehisintellekti valdkonnas tegutsevate väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEd) ja piirkondlike klasterite toetamisele, tagades, et sellised investeeringud teenivad liidu strateegilisi huve ning majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse eesmärki.
- (9) Sõjaliste nõuete täitmiseks tehtavad investeeringud transpordivõrkude ajakohastamisele aitavad märkimisväärselt kaasa tsiviilisikute liikuvusele, majanduslikule ühenduvusele ja liidu suutlikkusele kriisidele reageerida. Selliste investeeringutega parandatakse piiriülest taristut, vähendatakse kitsaskohti, suurendatakse valmisolekut ning suurendatakse piirkondade ja elutähtsate tarneahelate vastupanuvõimet. Lisaks aitavad hädaabiteenuste kiiret kasutuselevõttu ja hädavajalike varude jaotamist võimaldavad transpordisõlmed märkimisväärselt kaasa elutähtsate funktsioonide järjepidevusele ja riigi julgeolekule.
- (10) Selleks et kiiresti suurendada likviidsust katmaks kõige pakilisemad vajadused investeeringuteks tõhustatud kaitsevõimesse ja -taristusse, seades esikohale ennekõike kahesuguse kasutusega võimed ja taristu ning tsiviilvalmisoleku, tuleks pakkuda rohkem rahastamisvõimalusi. Eelkõige on vaja ette näha täiendav ühekordne eelmakse 20 % ulatuses selliste sihtotstarbeliste prioriteetide raames ERFi ja Ühtekuuluvusfondi asjakohastele poliitikaeesmärkidele kavandatud summadest ning võimalus kohaldada kõrgemat liidu kaasrahastamise määra.
- (11) ERFist ja Ühtekuuluvusfondist juba saab nende kohaldamisala piires toetada investeeringuid, mis aitavad kaasa Euroopa tehnoloogiaalase juhtpositsiooni tugevdamiseks mõeldud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2024/795⁽¹⁰⁾ loodud Euroopa strateegiliste tehnoloogiate platvormi (STEP) eesmärkide saavutamisele. Selleks et pakkuda täiendavaid stiimuleid ERFist ja Ühtekuuluvusfondist neis kriitilistes valdkondades tehtavateks investeeringuteks, tuleks kaotada piirang ERFi ja Ühtekuuluvusfondi üldisele toetusele kõnealustes prioriteetidesse ning laiendada liikmesriikide võimalust saada asjaomaste programmimuudatuste jaoks suuremaid eelmaksid. Prioriteetidele, mis toetavad STEPi eesmärkide saavutamisele kaasa aitavaid investeeringuid programmimuudatuse taotluse raames, mis esitati komisjonile hiljemalt 31. märtsil 2025, on nähtud ette erakorralised ühekordsed eelmaksed vastavalt sellele, mis on kohaldatav kõnealuse taotluse esitamise ajal.

⁽⁹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2021. aasta määrus (EL) 2021/697, millega luuakse Euroopa Kaitsefond ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) 2018/1092 (ELT L 170, 12.5.2021, lk 149, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/697/oj>).

⁽¹⁰⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. veebruari 2024. aasta määrus (EL) 2024/795, millega luuakse Euroopa strateegiliste tehnoloogiate platvorm (STEP) ja muudetakse direktiivi 2003/87/EÜ ning määrusi (EL) 2021/1058, (EL) 2021/1056, (EL) 2021/1057, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 223/2014, (EL) 2021/1060, (EL) 2021/523, (EL) 2021/695, (EL) 2021/697 ja (EL) 2021/241 (ELT L, 2024/795, 29.2.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj>).

Lisaks tuleks STEPi eesmärkide saavutamisele kaasa aitavate tootlike investeeringute rahastamise võimalusi muudes ettevõtetes kui VKEd kohaldada kõikidele liikmesriikidele ja piirkondadele, mille SKP elaniku kohta on väiksem kui 27 ELi liikmesriigi keskmine, keskendudes jätkuvalt VKEdele. Sellised investeeringud peaksid samuti olema võimalikud piirkondades, kus need hõlbustavad digiüleminekuga seotud tööstuse kohanemist, sealhulgas digivõimekust pilvandmetöötuse, tehisintellekti ja superandmetöötuse valdkonnas ning tootmisprotsesside ja toodete dekarboniseerimist ja ringlust, näiteks autotööstuses või energiamahukates tööstusharudes. Ühtlasi tuleks laiendada kõigile investeeringutele võimalust, mis on ette nähtud STEPi eesmärkide saavutamisele kaasa aitavate investeeringute jaoks, et rahastada Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/1056⁽¹¹⁾ loodud Õiglase Ülemineku Fondist tulusaid investeeringuid, mida tuleks laiendada kõigile investeeringutele, keskendudes jätkuvalt VKEdele, kui sellised investeeringud on vajalikud muuhulgas õiglase ülemineku kava rakendamiseks ja töökohtade loomiseks.

- (12) Selleks et suurendada energiasüsteemi ümberkujundamist ja edendada puhast liikuvust, tuleks STEPi ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2023/1804⁽¹²⁾ sätestatud alternatiivkütuste taristu rahastu investeeringuid täiendada, luues poliitikaeesmärgi nr 2 raames ERFile ja Ühtekuuluvusfondile uue erieesmärgi edendada võrkudevahelisi ühendusi ja nendega seotud ülekande-, salvestamis-, jaotus- ja toetavat taristut, kõnealust taristut kaitsta ja turvata ning tõhustada laadimistaristu kasutuselevõttu. „Toetav energiataristu“ tähendab rajatisi, seadmeid ja süsteeme, mis toetavad liikmesriikide ülekandesüsteemide omavahelist ühendamist, võimaldades energia tootmist, ülekandmist, jaotamist ja salvestamist. Kiirendamiseks investeeringuid kõnealustesse valdkondadesse, tuleks selle erieesmärgiga seotud prioriteetide puhul kasutada täiendavat ühekordset eelmakset, mis moodustab 20 % nende prioriteetide raames kavandatud summadest, ning võimalust kohaldada kõrgemat liidu kaasrahastamise määra. Korraldusasutustelt oodatakse, et nad püüaksid asjakohasel juhul võimendada erasektori vahendite maksimaalset summat. Sellised suuremad investeeringud võimaldavad energiamahukatel sektoritel saada vähem kyllustatud energia siseturul juurdepääsu stabiilsematele ja mitmekesisematele energiaallikatele ning tugevdada seeläbi oma kestlikkust ja konkurentsivõimet. Lisaks võimaldab ERFi toetuse laiendamine dekarboniseerimise projektidele seada energiamahukatel tööstusharudel esikohale suure mõjuga uuendused, mis on kooskõlas liidu kliimaeesmärkidega.
- (13) Üleeuroopalist huvi pakkuvaid tähtsaid projekte, nimelt projekte, millega toetatakse ja edendatakse suuremahulisi piiriüleseid projekte, mida peetakse liidu majanduskasvu, innovatsiooni ja konkurentsivõime seisukohast oluliseks, peetakse siseturuga kokkusobivaks, kui need võimaldavad euroopaülest koostööd uuenduslike tehnoloogiate või üleeuroopaliste taristute valdkonnas. Selleks et aidata kiirendada uute üleeuroopalist huvi pakkuvate tähtsate projektide kavandamist ja olemasolevate rakendamist, peaks kõigis piirkonnakategooriates olema lubatud ERFi toetus investeeringuteks projektidesse, mis osalevad üleeuroopalist huvi pakkuvates tähtsates projektides, mida komisjon on pidanud ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti b kohaselt ja arvestades komisjoni 25. novembri 2021. aasta teatist „Kriteeriumid, mis võimaldavad analüüsida üleeuroopalist huvi pakkuvate tähtsate projektide elluviimise toetamiseks antava riigiabi kokkusobivust siseturuga“ siseturuga kokkusobivaks. Lisaks tuleks komisjoni poolt heaks kiidetud üleeuroopalist huvi pakkuvat tähtsat projekti toetavate tegevuste suhtes kohaldada lihtsustatud valikumenetlust.
- (14) Taskukohased ja kestlikud eluasemed on veel üks probleem, mis on esile kerkinud hindade ja üüride märkimisväärse tõusu tõttu viimastel aastatel. Eriti mõjub see ebasoodsas olukorras olevatele rühmadele ning madala ja keskmise sissetulekuga peredele, kellel on raskem leida eluaset ja aina suurem oht jääda kodutuks. Selleks et motiveerida liikmesriike ja piirkondi kahekordistama ERFist ja Ühtekuuluvusfondist antava toetuse kohaldamisalas tehtavaid investeeringuid taskukohaste ja kestlike eluasemete, sealhulgas sotsiaaleluruumide ehitamisse ja renoveerimisse, tuleks eri poliitikaeesmärkide raames luua uued erieesmärgid, et võimaldada paindlikkust elamumajandusmeetmete

⁽¹¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1056, millega luuakse Õiglase Ülemineku Fond (ELT L 231, 30.6.2021, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1056/oj>).

⁽¹²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. septembri 2023. aasta määrus (EL) 2023/1804, milles käsitletakse alternatiivkütuste taristu kasutuselevõttu ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2014/94/EL (ELT L 234, 22.9.2023, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1804/oj>).

kavandamisel sihtotstarbeliste prioriteetide raames, tunnistades seejuures, et taskukohasuse määratlus võib liikmesriigiti erineda. Sellised prioriteetidid peaksid ühilduma Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2024/1275⁽¹³⁾ ning hõlmama võimalust kohaldada kõrgemat liidu kaasrahastamise määra ja täiendavat ühekordset eelmakset, mis moodustab 20 % kavandatud summadest, selleks et leevendada koormust avaliku sektori eelarvele kõigis piirkonnakategooriates. Näiteks algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ põhimõtete ja väärtuste kohaselt tehtavate investeeringute puhul tuleks neid uusi võimalusi täielikult ära kasutada. Selliste prioriteetide raames peaksid olema rahastamiskõlblikud ka kulud, mis tulenevad alternatiivse eluaseme ajutisest üürimisest elanikele renoveerimise ajaks. Samuti on asjakohane täpsustada Õiglase Ülemineku Fondi toetust selles kontekstis.

- (15) Oluline roll toiduga kindlustatuse, energiavarustuskindluse ja majandussüsteemide kestlikkuse tagamisel on veel. Vesi kui loodusvara on hädavajalik ka kliimakerksuse tagamiseks. Võttes arvesse probleeme, mis tulenevad kliimamuutuste mõjust veevarudele, tuleks julgustada tegema lisainvesteeringuid veekerksusesse. Kiiremas korras on vaja tõhustada vee- ja merekaitsealaste õigusaktide rakendamist ning parandada veekasutuse tõhusust, tegelda veenappusega ja teha Euroopas edusamme kerksete veesüsteemide loomiseks. See rakendamine nõuab tähelepanuväärseid investeeringuid, sealhulgas vee taaskasutamise mittepõllumajanduslikel eesmärkidel, sinisesse biotehnoloogiasse, veestressi ja põua ennetamiseks vajalikku taristusse, looduspõhiste lahenduste kasutuselevõttu, magevee ökosüsteemide ökoloogilisse taastamisse ja reovee paremasse puhastamisse. Veepuudusest eriti mõjutatud piirkondade elanike jaoks veele kindla juurdepääsu tagamiseks võib väga tähtis olla magestamine, eeldusel et seda tehakse kestlikul viisil, nagu on osutatud komisjoni 4. juuni 2025. aasta teatises „Euroopa veekerksuse strateegia“, ja seega peaks see olema rahastamiskõlblik. Seepärast on asjakohane lisada poliitikaeesmärgi nr 2 erieesmärgi viide veele kindla juurdepääsu, kestliku veemajanduse, sealhulgas veevarude integreeritud majandamise ja veekerksuse kohta, et võimaldada ennetavat ja riskipõhist juhtimist ning suuremat valmisolekut. Uue erieesmärgi jaoks kehtestatud sihtotstarbeliste prioriteetide puhul tuleks samuti kasutada täiendavaid ühekordseid eelmakseid, mis moodustavad 20 % kavandatud summadest, ja võimalust kohaldada kõrgemat kaasrahastamismäära, et stimuleerida olulisi investeeringuid kõnealuses valdkonnas. Õiglase Ülemineku Fondist peaks olema võimalik anda veega seotud investeeringuteks toetust ka siis, kui investeeringute abil vähendatakse märkimisväärset veestressi, suurendatakse kliimakerksust ning toetatakse ülemineku kestlikule ja mitmekesisele kohalikule majandusele, isegi kui need ei ole otse seotud maa taastamise projektidega.
- (16) Selleks et liikmesriigid saaksid vahehindamise raames teha sisukat ümberplaneerimist ja suunata vahendid uutele liidu strateegilistele prioriteetidele, tuleks kaotada veel piiranguid. Seoses valdkondlike keskendamise nõuetega on asjakohane lubada liikmesriikidel arvestada uute strateegiliste prioriteetide jaoks kavandatud summasid, olenemata sellest, kas liikmesriigid täidavad valdkondliku keskendamise nõudeid riigi või piirkonnakategooria tasandil, sealhulgas STEPi eesmärkide saavutamisele kaasaaitavaid summasid, nende summade hulka, mis on vajalikud valdkondliku keskendamise nõuete täitmise tagamiseks. Valdkondliku keskendamise nõuete paindlikkusega peaks kaasnema teatav paindlikkus ERFi ja Ühtekuuluvusfondi kliimaalase panuse arvutamisel vastavalt määruse (EL) 2021/1060 artiklile 6, järgides samal ajal kõnealuse artikli üldisi nõudeid. Peale selle tuleks liikmesriikidele anda võimalus eraldada ERFist ja Ühtekuuluvusfondist vahendeid Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/523⁽¹⁴⁾ loodud InvestEU fondi liikmesriigi osasse, et võtta need kasutusele programmiga „InvestEU“ ettenähtud rahastamisvahendi kaudu.

Selleks et võimaldada vahehindamise raames põhjalikku ümberplaneerimist uutele strateegilistele prioriteetidele, peaksid liikmesriigid saama lisaaega, et täiendada oma vahehindamise tulemusi ja sellega seotud programmimoodustuste esitamist. Ümberplaneerimiseks ettenähtud lisaaeg peaks kehtima ka Õiglase Ülemineku Fondi vahendite suhtes, kui need on lisatud programmi koos ERFi, Ühtekuuluvusfondi või Euroopa Parlamendi ja nõukogu

⁽¹³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. aprilli 2024. aasta direktiiv (EL) 2024/1275 hoonete energiatõhususe kohta (ELT L, 2024/1275, 8.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1275/oj>).

⁽¹⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. märtsi 2021. aasta määrus (EL) 2021/523, millega luuakse programm „InvestEU“ ja millega muudetakse määrust (EL) 2015/1017 (ELT L 107, 26.3.2021, lk 30, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/523/oj>).

määrusega (EL) 2021/1057⁽¹⁵⁾ loodud Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+) vahenditega. Euroopa territoriaalse koostöö eesmärgi (Interreg) alla kuuluvate programmide muudatused tuleb teha kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1059⁽¹⁶⁾ artikliga 19.

- (17) Selleks et kiirendada ühtekuuluvuspoliitika programmide rakendamist üldisemalt ja tagada peamiste investeeringute rakendamiseks vajalik likviidsus, tuleks nii tööhõivesse ja majanduskasvu investeerimise eesmärgi kui ka Interregi alla kuuluvate programmidele teha ERFi ja Ühtekuuluvusfondi ühekordseid täiendavaid eelmakseid, kui ümberplaneerimine puudutab olulist osa kogu programmist. Eelmaksete protsendimäära tuleks veelgi suurendada tööhõivesse ja majanduskasvu investeerimise eesmärgi alla kuuluvate teatavate programmide puhul, mis hõlmavad üht või mitut Venemaa, Valgevene või Ukrainaga piirnevat NUTS 2. tasandi piirkonda, võttes arvesse Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja kahjulikku mõju kõnealustele piirkondadele. Selleks et ergutada vahehindamise raames ümberplaneerimist peamistele prioriteetidele, tuleks täiendav ühekordne eelmakse teha üksnes juhul, kui rahaliste vahendite ümberpaigutamine konkreetsetele olulistele prioriteetidele ületab teatavat künnist.
- (18) Võtmaks arvesse aega, mida on vaja investeeringute ümbersuunamiseks vahehindamise kontekstis, ja võimaldamaks olemasolevate vahendite parimat kasutamist, tuleks kulude rahastamiskõlblikkuse lõppkuupäeva ja kulukohustustest vabastamise norme kohandada programmide puhul, mille raames paigutatakse vahendid vahehindamise käigus ümber strateegilistesse prioriteetidesse. Samuti peaks olema võimalik kohaldada kõrgemat kaasrahastamise määra tööhõivesse ja majanduskasvu investeerimise eesmärgi alla kuuluvate teatavate programmide prioriteetide suhtes, mis hõlmavad üht või mitut Venemaa, Valgevene või Ukrainaga piirnevat NUTS 2. tasandi piirkonda, võttes arvesse Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja kahjulikku mõju kõnealustele piirkondadele ning arvestades seejuures igakülgset vajadusega programmid õigel ajal lõpetada, alustada õigel ajal uute programmidega ja programmi rahalised vahendid täielikult ära kasutada.
- (19) Vahehindamist tuleks kasutada ka selleks, et tugevdada linnade ja funktsionaalsete linnaalade tähtsust paljude liidu eesmärkide saavutamisel, andes liikmesriikidele võimaluse tihedas koostöös piirkondlike ja kohalike omavalitsustega, ning pidades silmas ühtekuuluvuspoliitika piirkondlike eripärasid ja ulatust, paigutada ERFi rahalisi vahendeid ümber, et tugevdada määruse (EL) 2021/1058 artiklis 12 osutatud Euroopa linnaarengu algatust. Hõlbustamiseks Euroopa linnaarengu algatuse raames kindlaks määratud peamiste uuenduslike meetmete kasutuselevõttu, tuleks ühtekuuluvuspoliitika programmide raames toetuse saamiseks kasutada lihtsustatud valikumenetlust. Vahendite paindlikkuse suurendamiseks tuleks liikmesriikidele anda ka võimalus kanda ERFi vahendeid oma tööhõivesse ja majanduskasvu investeerimise eesmärgi programmide üle piirkondadevaheliste innovatsiooninvesteeringute instrumenti, millele on osutatud määruse (EL) 2021/1058 artiklis 13.
- (20) Rakendamise lihtsustamiseks ja investeeringute kiirendamiseks on asjakohane teha Õiglase Ülemineku Fondi kasutamist reguleerivas õigusraamistikus sihipäraseid lisamuudatusi. Eelkõige tuleks Õiglase Ülemineku Fondile laiendada võimalust kasutada lihtsustatud valikumenetlust tegevuste puhul, millele on antud kvaliteedimärgis. Lisaks tuleks kõrvaldada eesmärkide läbivaatamise piirangud, et tagada muutuvate rakendamisolude kontekstis vajalik paindlikkus.
- (21) Selleks et toetada liikmesriike nende kiirel ja õigel ümberplaneerimisel, peaks komisjon andma korraldusasutustele aegsasti selgeid tehnilisi selgitusi ja tuge, sealhulgas struktureeritud süsteemi kaudu, vastates tehnilistele, õiguslikele ja menetluslikele küsimustele, eelkõige seoses käesoleva määrusega kehtestatud meetmetega.
- (22) Kuna käesoleva määruse eesmärke, nimelt suunata investeeringud vahehindamise raames ümber esmatahtsatele prioriteetidele ning lihtsustada ja kiirendada poliitika elluviimist, muutes määrusi (EL) 2021/1058 ja (EL) 2021/1056, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab seda oma ulatuse ja mõju tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas ELi lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.

⁽¹⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1057, millega luuakse Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+) ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1296/2013 (ELT L 231, 30.6.2021, lk 21, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1057/oj>).

⁽¹⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1059, mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondist ja välisest rahastusest toetatava Euroopa territoriaalse koostöö eesmärgi (Interreg) erisätteid (ELT L 231, 30.6.2021, lk 94, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1059/oj>).

- (23) Määrusi (EL) 2021/1058 ja (EL) 2021/1056 tuleks seetõttu vastavalt muuta.
- (24) Võttes arvesse tungivat vajadust võimaldada hädavajalikke investeeringuid, eriti kaitsevõimesse pakiliste geopoliitiliste probleemide kontekstis, peaks käesolev määrus jõustuma järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Määruse (EL) 2021/1058 muutmine

Määrust (EL) 2021/1058 muudetakse järgmiselt.

1) Artiklit 3 muudetakse järgmiselt:

a) lõiget 1 muudetakse järgmiselt:

i) punkti a lisatakse järgmine alapunkt:

„vii) tööstussuutlikkuse suurendamine kaitsevõime edendamiseks, seades esikohale kahesuguse kasutusega võimed.“;

ii) punkti b muudetakse järgmiselt:

1) alapunkt v asendatakse järgmisega:

„v) veele kindla juurdepääsu, kestliku veemajanduse, seahulgas veevarude integreeritud majandamise, ja veekerksuse edendamine.“;

2) lisatakse järgmised alapunktid:

„xi) taskukohaste ja kestlike eluasemete kättesaadavuse edendamine;

xii) võrkudevaheliste ühenduste ja nendega seotud ülekande-, jaotus-, salvestamis- ja toetava taristu edendamine, samuti elutähtsa energiataristu kaitsmine ning laadimistaristu kasutuselevõtmine.“;

iii) punkti c lisatakse järgmine alapunkt:

„iii) kerkse kaitsetaristu arendamine, seades esikohale kahesuguse kasutuse, sealhulgas sõjaväelise liikuvuse edendamiseks liidus, ning tsiviilvalmisoleku suurendamine.“;

iv) punkti d lisatakse järgmine alapunkt:

„vii) taskukohaste ja kestlike eluasemete kättesaadavuse edendamine.“;

v) punkti e esimesse lõiku lisatakse järgmised alapunktid:

„iii) integreeritud territoriaalse arengu edendamine, võimaldades taskukohaste ja kestlike eluasemete kättesaadavuse igat liiki territooriumidel;

iv) tsiviilvalmisoleku tagamine igat liiki territooriumidel.“;

vi) lisatakse järgmine lõik:

„Esimese lõigu punkti c alapunktis iii sätestatud eesmärgi raames toetatavates tegevustes sõjaväelise liikuvuse edendamiseks keskendutakse asjakohasel juhul esmajärjekorras ühele või mitmele neljast prioriteetsest sõjaväelise liikuvuse koridorist, mille liikmesriigid on kindlaks määranud nõukogu poolt 18. märtsil 2025 vastu võetud dokumendi „Sõjaväelise liikuvusega seotud sõjalised vajadused ELi piires ja väljaspool ELi“ II lisas. Toetatavad tegevused, mis on osa kõnealustest koridoridest, peavad vastama taristunõuetele, mis on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1153 (*) artikli 12 lõikel 2 põhinevates rakendusaktides.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. juuli 2021. aasta määrus (EL) 2021/1153, millega luuakse Euroopa ühendamise rahastu ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1316/2013 ja (EL) nr 283/2014 (ELT L 249, 14.7.2021, lk 38, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1153/oj>).“

b) Lõike 1a esimene ja teine lõik asendatakse järgmisega:

„Lõike 1 esimese lõigu punkti a alapunktis vi ja punkti b alapunktis ix osutatud erieesmärgi vahendid kavandatakse sihtotstarbeliste prioriteetide raames, mis vastavad asjakohasele poliitikaeesmärgile.

Kui programmimuudatus esitatakse komisjonile hiljemalt 31. detsembril 2025, maksab komisjon 20 % eraldisest nendele sihtotstarbelistele prioriteetidele, nagu on sätestatud programmimuudatuse heakskiitmise otsuses, välja erakorralise ühekordse eelmaksena, mis lisandub programmi iga-aastastele eelmaksetele, mis on sätestatud määruse (EL) 2021/1060 artikli 90 lõigetes 1 ja 2 või Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1059 (*) artikli 51 lõigetes 2, 3 ja 4. Kui sellised sihtotstarbelised prioriteedid on lisatud programmimuudatusse, mis esitati komisjonile hiljemalt 31. märtsil 2025, teeb komisjon programmimuudatuse heakskiitmise otsuse alusel erakorralise ühekordse eelmakse, mis moodustab 30 % neile prioriteetidele eraldatud vahenditest. See erakorraline ühekordne eelmakse makstakse välja 60 päeva jooksul alates sellest, kui komisjon võtab vastu otsuse, millega programmimuudatus heaks kiidetakse.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1059, mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondist ja välistegevuse rahastustest toetatava Euroopa territoriaalse koostöö eesmärgi (Interreg) erisätteid (ELT L 231, 30.6.2021, lk 94, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1059/oj>).“

c) Lisatakse järgmine lõige:

„1c. Lõike 1 esimese lõigu punkti a alapunktis vii, punkti b alapunktides v, xi, ja xii, punkti c alapunktis iii, punkti d alapunktis vii ja punkti e alapunktides iii ja iv osutatud erieesmärkide vahendid kavandatakse sihtotstarbeliste prioriteetide raames, mis vastavad asjakohasele poliitikaeesmärgile.

Kui programmimuudatus esitatakse komisjonile hiljemalt 31. detsembril 2025, maksab komisjon 20 % eraldisest, mis on ette nähtud nendele sihtotstarbelistele prioriteetidele, nagu on sätestatud programmimuudatuse heakskiitmise otsuses, välja erakorralise ühekordse eelmaksena, mis lisandub programmi iga-aastastele eelmaksetele, mis on sätestatud määruse (EL) 2021/1060 artikli 90 lõigetes 1 ja 2 ja määruse (EL) 2021/1059 artikli 51 lõigetes 2, 3 ja 4. See erakorraline ühekordne eelmakse makstakse välja 60 päeva jooksul alates sellest, kui komisjon võtab vastu otsuse, millega programmimuudatus heaks kiidetakse.

Määruse (EL) 2021/1060 artikli 90 lõike 5 kohaselt tasaarvestatakse komisjoni raamatupidamisarvestusest erakorralise ühekordse eelmaksena makstud summa hiljemalt viimasel aruandeaastal.

Määruse (EL) 2021/1060 artikli 90 lõike 6 kohaselt kasutatakse sellisest erakorralisest ühekordsest eelmaksest saadud intresse asjaomase programmi jaoks samamoodi nagu ERFi või Ühtekuuluvusfondi vahendeid ja need kajastatakse viimase aruandeaasta raamatupidamisarvestuses.

Määruse (EL) 2021/1060 artikli 97 lõike 1 kohaselt selliseid erakorralisi ühekordseid eelmakseid ei peatata.

Määruse (EL) 2021/1060 artikli 105 lõike 1 kohaselt peavad kulukohustustest vabastatavate summade arvutamisel arvesse võetavad eelmaksed sisaldama tehtud erakorralisi ühekordseid eelmakseid.

Erandina määruse (EL) 2021/1060 artikli 112 lõigetest 3 ja 4 suurendatakse käesoleva artikli lõike 1 esimese lõigu punkti a alapunktis vii, punkti b alapunktides v, xi ja xii, punkti c alapunktis iii, punkti d alapunktis vii ning punkti e alapunktides iii ja iv osutatud erieesmärkide toetamiseks kehtestatud sihtotstarbelise prioriteedi maksimaalset kaasrahastamise määra 10 protsendipunkti võrra üle kohaldatava kaasrahastamise määra, ilma et see ületaks 100 %.

d) Lõige 3 asendatakse järgmisega:

„3. Ühtekuuluvusfondist toetatakse poliitikaeesmärke nr 2 ja nr 3, sealhulgas käesoleva artikli lõike 1 esimese lõigu punkti b alapunktides x, xi ja xii ning punkti c alapunktis iii sätestatud erieesmärke, kui see on kooskõlas artiklis 6 ja artiklis 7 sätestatud toetuse kohaldamisalaga.“

e) Lisatakse järgmine lõige:

„5. Erandina määruse (EL) 2021/1060 artikli 49 lõikest 3 ei nõuta käesoleva artikli lõike 1 esimese lõigu punkti a alapunktis vii ja punkti c alapunktis iii osutatud erieesmärkide raames toetatavate tegevuste puhul asjaomaselt liikmesriigilt nende tegevustega seotud andmete üldsusele kättesaadavaks tegemist, kui selline avalikustamine ei ole lubatud julgeoleku või avaliku korraga seotud põhjustel vastavalt määruse (EL) 2021/1060 artikli 69 lõikele 5. Enne sellise tegevuse valimist toetuse saamiseks teavitavad liikmesriigid komisjoni. Käesolev lõik ei piira komisjoni ja Euroopa Kontrollikoja õigust pääseda juurde teabele, mis on vajalik nende kontrolli- ja auditiülesannete täitmiseks, ega Euroopa Parlamendi kohustust teha ELi lepingu artikli 14 kohast poliitilist kontrolli ja jälgida liidu eelarve täitmist vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 319.

Toetusesaajate suhtes ei kohaldata määruse (EL) 2021/1060 artikli 50 lõike 1 punktides c, d ja e sätestatud nõudeid tegevuste puhul, mis on seotud käesoleva artikli lõike 1 punkti a alapunktis vii ja punkti c alapunktis iii osutatud erieesmärkidega, kui teabeürituse või -tegevuse toetamist või korraldamist käsitleva teabe üldsusele esitamist ei nõuta julgeoleku või avaliku korra kaalutlustel vastavalt määruse (EL) 2021/1060 artikli 69 lõikele 5.

Komisjon teatab Euroopa Parlamendile vähemalt kord aastas nende tegevuste arvu, millele kohaldatakse teises lõigus sätestatud erandit, ja nende kogumaksumuse koondandmetena, järgides korrektselt konfidentsiaalsusnõudeid.“

2) Artikli 4 lõige 10 asendatakse järgmisega:

„10. Käesoleva artikli lõike 6 kohaseid valdkondliku keskendamise nõudeid järgitakse kogu programmitöö perioodil, sealhulgas juhul, kui ERFi eraldised paigutatakse ümber programmi prioriteetide või programmide vahel ning vahhindamise käigus kooskõlas määruse (EL) 2021/1060 artikliga 18. Kui liikmesriik esitab kooskõlas määruse (EL) 2021/1060 artikliga 24 programmimuudatuse taotluse, võib käesoleva määruse artikli 3 lõike 1 esimese lõigu punkti a alapunktis vii ja punkti b alapunktis ix ning artikli 3 lõike 1 esimese lõigu punkti a alapunktis vii, punkti b alapunktides v, xi, xii, punkti c alapunktis iii, punkti d alapunktis vii ja punkti e alapunktides iii ja iv osutatud erieesmärkide jaoks kavandatud summad arvestada kas poliitikaeesmärgi nr 1 või poliitikaeesmärgi nr 2 jaoks nõutavate summade hulka või jagada nende kahe vahel.

Kui liikmesriik täidab valdkondliku keskendamise nõuded piirkonnakategooria tasandil, võib artikli 3 lõike 1 esimese lõigu punkti a alapunktis vii ja punkti b alapunktis ix osutatud erieesmärkide jaoks kavandatud summasid ning artikli 3 lõike 1 esimese lõigu punkti a alapunktis vii, punkti b alapunktides v, xi ja xii, punkti c alapunktis iii, punkti d alapunktis vii ning punkti e alapunktides iii ja iv osutatud erieesmärkide jaoks kavandatud summasid, mis ületavad piirkonnakategooria valdkondliku keskendamise künniseid, arvestada valdkondliku keskendamise künniste hulka sama poliitikaeesmärgi muudes piirkonnakategooriates.

Käesolevat lõiget kohaldatakse üksnes siis, kui selles osutatud erieesmärkide jaoks ette nähtud eraldised paigutatakse enam arenenud piirkondadest või üleminekupiirkondadest ümber vähem arenenud piirkondadesse ning enam arenenud piirkondadest üleminekupiirkondadesse.“

3) Artiklit 5 muudetakse järgmiselt

a) Lõiget 2 muudetakse järgmiselt:

i) esimest lõiku muudetakse järgmiselt:

1) punkt e asendatakse järgmisega:

„e) kui need aitavad kaasa artikli 3 lõike 1 esimese lõigu punkti a alapunktides vi ja vii sätestatud poliitikaeesmärgi nr 1 erieesmärkide või artikli 3 lõike 1 esimese lõigu punkti b alapunktis ix sätestatud poliitikaeesmärgi nr 2 erieesmärgi saavutamisele vähem arenenud ja üleminekupiirkondades ning selliste liikmesriikide enam arenenud piirkondades, mille ostujõu standardites väljendatud ja liidu 2015.–2017. aasta arvnäitajate põhjal arvutatud keskmine SKP elaniku kohta on väiksem kui 27 ELi liikmesriigi keskmine, keskendudes jätkuvalt VKEdele;“;

2) lisatakse järgmised punktid:

„f) kui need aitavad kaasa üleeuroopalist huvi pakkuvale tähtsale projektile, mida komisjon on pidanud ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti b kohaselt ja ja arvestades komisjoni 25. novembri 2021. aasta teatist „Kriteeriumid, mis võimaldavad analüüsida üleeuroopalist huvi pakkuvate tähtsate projektide elluviimise toetamiseks antava riigiabi kokkusobivust siseturuga“ siseturuga kokkusobivaks, keskendudes jätkuvalt VKEdele;

g) kui need hõlbustavad tööstuse kohandamist seoses tootmisprotsesside ja toodete dekarboniseerimisega vähem arenenud ja üleminekupiirkondades ning selliste liikmesriikide enam arenenud piirkondades, mille ostujõu standardites väljendatud ja liidu 2015.–2017. aasta arvnäitajate põhjal arvutatud keskmine SKP elaniku kohta on väiksem kui 27 ELi liikmesriigi keskmine, keskendudes jätkuvalt VKEdele.“

ii) teine lõik asendatakse järgmisega:

„Esimese lõigu punkte e ja g kohaldatakse Interregi programmide suhtes, kui programmi geograafiline ulatus liidus hõlmab üksnes kõnealustes punktides sätestatud piirkonnakategooriaid.“

b) Lisatakse järgmised lõiked:

„10. Lisaks määruse (EL) 2021/1060 artiklis 14 sätestatud võimalustele võivad liikmesriigid asjaomaste korraldusasutuste nõusolekul eraldada ERFist ja Ühtekuuluvusfondist InvestEU fondi liikmesriigi osasse vahendeid, et kasutada neid programmiga InvestEU ettenähtud rahastamisvahendi kaudu. Selliste eraldiste suhtes kohaldatakse kas määruse (EL) 2021/1060 artiklis 14 sätestatud menetlusi ja neid võetakse arvesse kõnealuses artiklis sätestatud ülemmäärade arvutamisel või arvestatakse neid kumulatiivselt, tingimusel et ümberpaigutuste kogusumma ei ületa 50 miljonit eurot. Määruse (EL) 2021/1060 artikli 14 kohaselt InvestEU rahastamisvahendisse eraldatud summadest tulenevad või nendega seostatavad vahendid tehakse liikmesriigile kättesaadavaks kooskõlas rahalist toetust käsitleva lepinguga ja neid kasutatakse sama eesmärgi või samade eesmärkide kohaseks toetuseks rahastamisvahendite või eelarveliste tagatiste vormis.

11. Lisaks määruse (EL) 2021/1060 artikli 73 lõikes 4 sätestatud võimalustele võib korraldusasutus otsustada anda ERFist otse toetust projektidele, mis osalevad otseselt üleeuroopalist huvi pakkavas tähtsas projektis, mida komisjon on pidanud ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti b kohaselt ja ja arvestades komisjoni 25. novembri 2021. aasta teatist „Kriteeriumid, mis võimaldavad analüüsida üleeuroopalist huvi pakkuvate tähtsate projektide elluviimise toetamiseks antava riigiabi kokkusobivust siseturuga“ siseturuga kokkusobivaks, tingimusel et sellised tegevused vastavad määruse (EL) 2021/1060 artikli 73 lõike 2 punktides a, b ja g sätestatud nõuetele.“

4) Lisatakse järgmine artikkel:

„Artikkel 7a

Vahehindamise ja sellega seonduva paindlikkusega seotud erinormid

1. 2026. aastal maksab komisjon 1,5 % ERFist, Ühtekuuluvusfondist ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/1056 (*) loodud Õiglase Ülemineku Fondist antavast kogutoetusest täiendava ühekordse eelmakse vastavalt programmimuudatuse heakskiitmise otsusele. Tööhõivesse ja majanduskasvu investeerimise eesmärgi alla kuuluvate programmide puhul, mis hõlmavad üht või mitut Venemaa, Valgevene või Ukrainaga piirnevat NUTS 2. tasandi piirkonda, suurendatakse täiendava ühekordse eelmakse määra 9,5 %-ni, tingimusel et programm ei hõlma asjaomase liikmesriigi kogu territooriumi. Kui aga Venemaa, Valgevene või Ukrainaga piirnevad NUTS 2. tasandi piirkonnad osalevad üksnes programmides, mis hõlmavad kogu asjaomase liikmesriigi territooriumi, kohaldatakse ka selliste programmide suhtes suurendatud määra.

2. Käesoleva artikli lõikes 1 osutatud täiendavaid ühekordseid eelmakseid kohaldatakse üksnes juhul, kui vahehindamise raames on heaks kiidetud vähemalt 10 % programmi rahaliste vahendite ümberpaigutamine artikli 3 lõike 1 esimese lõigu punkti a alapunktides vi ja vii, punkti b alapunktides v, ix, xi ja xii, punkti c alapunktis iii, punkti d alapunktis vii ning punkti e alapunktides iii ja iv osutatud erieesmärkide jaoks kehtestatud ühele või mitmele sihtotstarbelisele prioriteedile, tingimusel et programmimuudatuse taotlus on esitatud komisjonile hiljemalt 31. detsembril 2025 (edaspidi „10 % künnis“).

10 % künnise arvutamisel võetakse arvesse ka järgmisi sama programmi raames tehtavaid ümberpaigutusi:

- a) vahehindamise raames toimuvad ümberpaigutused ESF+ist ühele või mitmele määruse (EL) 2021/1057 artiklites 12a, 12c ja 12d osutatud sihtotstarbelisele prioriteedile;
- b) vahehindamise raames toimuvad ümberpaigutused Õiglase Ülemineku Fondist sihtotstarbelistele prioriteetidele, mis on kehtestatud STEPi eesmärkide saavutamisele kaasa aitavate investeeringute toetamiseks või taskukohase eluaseme kättesaadavuse edendamiseks vastavalt määrusele (EL) 2021/1056;
- c) enne vahehindamist programmimuudatustes heaks kiidetud ümberpaigutused ERFist või Ühtekuuluvusfondist käesoleva määruse artikli 3 lõike 1 esimese lõigu punkti a alapunktis vi ja punkti b alapunktis ix osutatud erieesmärkide jaoks kehtestatud sihtotstarbelistele prioriteetidele, ESF+ist määruse (EL) 2021/1057 artiklis 12a osutatud sihtotstarbelistele prioriteetidele või Õiglase Ülemineku Fondist sihtotstarbelistele prioriteetidele, mis on kehtestatud STEPi eesmärkide saavutamisele kaasa aitavate investeeringute toetamiseks;
- d) ümberpaigutused ERFist või Ühtekuuluvusfondist artikli 3 lõike 1 esimese lõigu punkti b alapunktis v osutatud erieesmärgi jaoks kehtestatud prioriteetidele, mis on heaks kiidetud programmimuudatustega alates 1. jaanuarist 2025.

3. 10 % künnisele vastava summa arvutamisel ei võeta arvesse järgmisi vahendeid:

- a) määruse (EL) 2021/1056 artiklis 4 osutatud vahendid Euroopa Liidu taasterahastust;
- b) määruse (EL) 2021/1060 artikli 110 lõike 1 punktis e osutatud täiendav toetus äärepoolseimatele piirkondadele;
- c) vahendid, mis on ümber paigutatud ühele või mitmele sihtotstarbelisele prioriteedile, mis on kehtestatud loodusõnnetustele reageerimise toetamiseks vastavalt määruse (EL) 2021/1057 artiklile 12b või käesoleva määruse artikli 3 lõike 1 punkti b alapunktis x osutatud erieesmärgi raames.

4. Liikmesriigile makstavaid täiendavaid ühekordseid eelmakseid, mis tulenevad programmimuudatustest vastavalt käesoleva artikli lõikes 2 osutatud prioriteetidele ümberpaigutamisele, käsitatakse määruse (EL) 2021/1060 artikli 105 kohaselt kulukohustustest vabastatavate summade arvutamisel 2025. aastal tehtud maksetena, tingimusel et programmimuudatuse taotlus on esitatud komisjonile hiljemalt 31. detsembril 2025.

5. Erandina määruse (EL) 2021/1060 artikli 63 lõikest 2 ja artikli 105 lõikest 2 on kulude rahastamiskõlblikkuse ja kulukohustustest vabastamise tähtaeg 31. detsember 2030, kui programmimuudatused, millega vähemalt 10 % programmi rahalistest vahenditest paigutatakse ümber ühele või mitmele käesoleva artikli lõikes 2 osutatud sihtotstarbelisele prioriteedile, on heaks kiidetud.

6. Kui liikmesriigil on ainult üks kogu tema territooriumi hõlmav programm, mida rahastatakse ERFist, Ühtekuuluvusfondist, ESF-ist ja Õiglase Ülemineku Fondist, kohaldatakse lõikes 5 osutatud erandit juhul, kui vähemalt 7 % programmi rahalistest vahenditest paigutatakse ümber ühele või mitmele sihtotstarbelisele prioriteedile, mis on kehtestatud lõikes 2 osutatud erieesmärkide jaoks.

7. Kui käesoleva artikli lõigetes 5 ja 6 osutatud programmide puhul on määrusega (EL) 2021/1060 või fondispetsiifilise määrusega kehtestatud tulemusraamistik, finantsjuhtimise, aruandluse ja hindamise nõuete kohaldamise lõppkuupäev, loetakse kõnealuseks kuupäevaks järgmise aasta sama kuupäev. Erandina määruse (EL) 2021/1060 artikli 2 punktist 29 tähendab selliste programmide puhul viimane aruandeaasta ajavahemikku 1. juulist 2030 kuni 30. juunini 2031.

8. Liikmesriigid võivad määruse (EL) 2021/1060 artikli 24 kohastes programmimuudatuse taotlustes taotleda tööhõivesse ja majanduskasvu investeerimise eesmärgi raames kavandatud ERFi vahendite ümberpaigutamist käesoleva määruse artiklis 12 osutatud Euroopa linnaarengu algatusse ja artiklis 13 osutatud piirkondadevaheliste innovatsiooniinvesteeringute instrumenti. Ümberpaigutatud vahendeid kasutatakse asjaomase liikmesriigi huvides. Selliseid ümberpaigutamisi ei käsitata ümberpaigutamistena määruse (EL) 2021/1060 artikli 26 tähenduses.

9. Vastavalt määruse (EL) 2021/1060 artikli 40 lõike 2 punktile d ja artiklile 8 esitatakse vahehindamise raames programmimuudatuse taotlused vahendite ümberjaotamiseks alles pärast seda, kui seirekomisjon on need heaks kiitnud. Kui selline ümberjaotamine on seotud kõnealuse määruse artikli 28 kohaselt kavandatud vahenditega, toimub see pärast konsulteerimist vastutavate kohalike ja piirkondlike omavalitsustega kooskõlas Euroopa partnerluse käitumisjuhendiga.

10. Erandina määruse (EL) 2021/1060 artikli 112 lõigetest 3 ja 4 suurendatakse tööhõivesse ja majanduskasvu investeerimise eesmärgi alla kuuluvate programmide puhul, mis hõlmavad üht või mitut Venemaa, Valgevene või Ukrainaga piirnevat NUTS 2. tasandi piirkonda, prioriteetide maksimaalset kaasrahastamise määra 10 protsendipunkti võrra üle kohaldatava kaasrahastamise määra, ilma et see ületaks 100 %. Kõrgemat kaasrahastamise määra ei kohaldata programmide suhtes, mis hõlmavad kogu asjaomase liikmesriigi territooriumi, välja arvatud juhul, kui need NUTS 2. tasandi piirkonnad osalevad üksnes programmides, mis hõlmavad kogu asjaomase liikmesriigi territooriumi.

Käesoleva lõike esimeses lõigus sätestatud erandit kohaldatakse ainult juhul, kui vähemalt 10 % programmi rahaliste vahendite ümberpaigutamisest käesoleva artikli lõikes 2 osutatud ühele või mitmele sihtotstarbelisele prioriteedile on heaks kiidetud, tingimusel et programmimuudatuse taotlus on esitatud komisjonile hiljemalt 31. detsembril 2025.

11. Lisaks iga programmi vahehindamise tulemustele, mis tuleb esitada vastavalt määruse (EL) 2021/1060 artikli 18 lõikele 2, võivad liikmesriigid hiljemalt 31. detsembril 2025 esitada komisjonile uuesti täiendava hindamise ja sellega seotud programmimuudatuse taotlused, võttes arvesse artikli 3 lõike 1 esimese lõigu punkti a alapunktides vi ja vii, punkti b alapunktides v, ix, xi ja xii, punkti c alapunktis iii, punkti d alapunktis vii ning punkti e alapunktides iii ja iv osutatud erieesmärgi. Kohaldatakse määruse (EL) 2021/1060 artiklis 24 sätestatud tähtaegu.

12. Kui määruse (EL) 2021/1060 artikli 6 lõikes 1 osutatud Ühtekuuluvusfondist kaetav kliimaalane panus oleks suurem kui sihtväärtus, mis on 37 % fondist saadud kogueraldisest, võib nimetatud sihtväärtust ületavat summat võtta arvesse ERFist kaetava kliimaalase panuse arvutamisel, mille puhul on sihtväärtuseks seatud 30 % fondist saadud kogueraldisest. Summasid, mis ületavad ERFist kaetava kliimaalase panuse sihtväärtust, mis on 30 % fondist saadud kogueraldisest, võib võtta arvesse Ühtekuuluvusfondist kaetava kliimaalase panuse arvutamisel.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1056, millega luuakse Õiglase Ülemineku Fond (ELT L 231, 30.6.2021, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1056/oj>).“

5) Artiklisse 12 lisatakse järgmine lõige:

„4. Komisjon võib anda kvaliteedimärgise uuenduslikele meetmetele, mida on hinnatud Euroopa linnaarengu algatuse projektikonkursi raames ja mis vastavad selle konkursi kvaliteedi miinimumnõuetele, kuid mida ei saa eelarvepiirangute tõttu rahastada.

Kvaliteedimärgise kohaldamisel peetakse Euroopa linnaarengu algatust veel üheks liidu allikaks, mis erineb määruse (EL) 2021/1060 artikli 7 kohaselt rakendatavatest ja ettevalmistatud programmidest.“

6) I lisa tabelit 1 muudetakse järgmiselt:

a) poliitikaeesmärgi nr 1 alla lisatakse järgmine rida:

„vii) Tööstussuutlikkuse suurendamine kaitsevõime edendamiseks, seades esikohale kahesuguse kasutuse võimed	Erieesmärgi i või iii puhul loetletud RCO RCO 128 – toetatavad ettevõtjad, kes on peamiselt seotud kahesuguse kasutuse ja kaitsevõime edendamisega (RearmEU) – ettevõtjad	Erieesmärgi i või iii puhul loetletud RCR“;
---	--	---

b) poliitikaeesmärgis nr 2 asendatakse erieesmärki v käsitlev rida järgmisega:

„v) Veele kindla juurdepääsu, kestliku veemajanduse, seahulgas veevarude integreeritud majandamise, ja veekerksuse edendamine	RCO 30 – ühisveevärgi jaotussüsteemide uute või uuendatud torude pikkus – km RCO 31 – üldkasutatava reoveevõrgu uute või uuendatud torude pikkus – km RCO 32 – uus või uuendatud reoveekäitlusvõimsus – inimekvivalent	RCR 41 – täiustatud ühisveevärgiga ühendatud elanikkond – inimesed RCR 42 – vähemalt ühisveevärgi teisese reoveekäitluse seadmetega ühendatud elanikkond – inimesed RCR 43 – veekadu ühisveevärgi jaotussüsteemides – kuupmeetrit aastas“;
---	--	--

c) poliitikaeesmärgi nr 2 alla lisatakse järgmised read:

„xi) Taskukohaste ja kestlike eluasemete kättesaadavuse edendamine	RCO 18 – parema energiatõhususega taskukohased ja kestlikud eluasemed – eluruumid RCO 65 – uute või ajakohastatud taskukohaste ja kestlike eluasemete ja sotsiaaleluruumide mahutavus – inimesed	RCR 26 – aastane primaarenergia tarbimine (millest: taskukohased ja kestlikud eluasemed, üldkasutatavad hooned, ettevõtted, muu) – MWh aastas RCR 29 – hinnangulised kasvuhoonegaaside heitkogused – tonni CO ₂ -ekvivalenti aastas RCO 67 – uute või ajakohastatud taskukohaste ja kestlike eluasemete ja sotsiaaleluruumide iga-aastased kasutajad – kasutajat aastas
--	---	--

xii) Võrkudevaheliste ühenduste ja nendega seotud ülekande-, jaotus-, salvestamis- ja toetava taristu edendamine, samuti elutähtsa energiataristu kaitsmine ning laadimistaristu kasutuselevõtmine	RCO 59 – alternatiivkütuste taristu (tankimis-/laadimispunktid) RCO 131 – energia ülekande- või jaotusvõrgu liinid ja võrkudevahelised ühendused – hiljuti ehitatud või täiustatud RCO 105 – energiasalvestuslahendused“;	
--	---	--

d) poliitikaeesmärgi nr 3 alla lisatakse järgmine rida:

„iii) Kerkse kaitsetaristu arendamine, seades esikohale kahesuguse kasutuse, sealhulgas sõjaväelise liikuvuse edendamiseks liidus, ning tsiviilvalmisoleku suurendamine	Erieesmärgi i või ii puhul loetletud RCO RCO 129 – sõjaväelise liikuvuse nõuetele kohandatud taristu RCO 29 – rajatud või renoveeritud mitmeotstarbeliste varjendite mahutavus (inimesed)	Erieesmärgi i või ii puhul loetletud RCR“;
---	--	--

e) poliitikaeesmärgi nr 4 alla lisatakse järgmine rida:

„vii) Taskukohaste ja kestlike eluasemete kättesaadavuse edendamine	RCO 18 – parema energiatõhususega taskukohased ja kestlikud eluasemed – eluruumid RCO 65 – uute või ajakohastatud taskukohaste ja kestlike eluasemete ja sotsiaaleluruumide mahutavus – inimesed	RCR 26 – aastane primaarenergia tarbimine (millest: taskukohased ja kestlikud eluasemed, üldkasutatavad hooned, ettevõtted, muu) – MWh aastas RCR 29 – hinnangulised kasvuhoonegaaside heitkogused – tonni CO ₂ -ekvivalenti aastas RCO 67 – uute või ajakohastatud taskukohaste ja kestlike eluasemete ja sotsiaaleluruumide iga-aastased kasutajad – kasutajat aastas“;
---	---	--

f) poliitikaeesmärgi nr 5 alla lisatakse järgmine rida:

„iii) Integreeritud territoriaalse arengu edendamine, võimaldades taskukohaste ja kestlike eluasemete kättesaadavust igat liiki territooriumidel	RCO 18 – parema energiatõhususega taskukohased ja kestlikud eluasemed – eluruumid RCO 65 – uute või ajakohastatud taskukohaste ja kestlike eluasemete ja sotsiaaleluruumide mahutavus – inimesed	RCR 26 – aastane primaarenergia tarbimine (millest: taskukohased ja kestlikud eluasemed, üldkasutatavad hooned, ettevõtted, muu) – MWh aastas RCR 29 – hinnangulised kasvuhoonegaaside heitkogused – tonni CO ₂ -ekvivalenti aastas RCO 67 – uute või ajakohastatud taskukohaste ja kestlike eluasemete ja sotsiaaleluruumide iga-aastased kasutajad – kasutajat aastas“.
--	---	--

Artikkel 2

Määruse (EL) 2021/1056 muutmine

Määrust (EL) 2021/1056 muudetakse järgmiselt.

1) Artikli 8 lõiget 2 muudetakse järgmiselt:

a) esimest lõiku muudetakse järgmiselt:

i) punkt f asendatakse järgmisega:

„f) investeeringud arukasse ja kestlikku kohapealsesse liikuvusse, sealhulgas kohaliku transpordisektori ja selle taristu dekarboniseerimisse, ning laadimistaristu kasutuselevõtmine;“;

ii) punkt i asendatakse järgmisega:

„i) investeeringud mahajäetud tööstusalaade taastamise ja saastest puhastamise, vee ja maa taastamise ning sealhulgas vajaduse korral rohelise taristu ja sihtotstarbe muutmise projektidesse, võttes arvesse põhimõtet „saastaja maksab“;“;

iii) lisatakse järgmised punktid:

„p) taskukohaste ja kestlike eluasemete kättesaadavuse edendamine;

q) elektrisalvestussüsteemide toetamine, kui see aitab dekarboniseerida piirkonna majandust ja integreerida taastuvenergiat võrku.“;

b) teine lõik jäetakse välja.

c) neljas lõik asendatakse järgmisega:

„Õiglase Ülemineku Fondist võib toetada ka tulusaid investeeringuid muudesse ettevõtetesse kui VKEd, keskendudes jätkuvalt VKEdele. Sellised investeeringud on rahastamiskõlblikud üksnes juhul, kui need on vajalikud õiglase ülemineku territoriaalse kava rakendamiseks, kui nende toetust on vaja töökohtade loomiseks kindlaksmääratud territooriumil ja kui need ei too kaasa määruse (EL) 2021/1060 artikli 2 punktis 27 määratletud üleviimist. Toetuse andmine ei tähenda, et õiglase ülemineku territoriaalne kava tuleb läbi vaadata, kui läbivaatamine oleks seotud üksnes puudujääkide analüüsiga. Investeeringute puhul, mis aitavad kaasa määruse (EL) 2024/795 artiklis 2 osutatud STEPi eesmärkide saavutamisele, võetakse valikumenetluses arvesse töökohapõhist õpet ja töökohti ning haridust ja koolitust uute oskuste omandamiseks.“

d) lisatakse järgmine lõik:

„Määruse (EL) 2021/1060 artikli 2 punktis 45 määratletud kvaliteedimärgise saanud tegevuste ja projektide puhul, mis osalevad otseselt üleeuroopalist huvi pakkuvate tähtsate projektide, mida komisjon on pidanud ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti b kohaselt ja arvestades komisjoni 25. novembri 2021. aasta teatist „Kriteeriumid, mis võimaldavad analüüsida üleeuroopalist huvi pakkuvate tähtsate projektide elluviimise toetamiseks antava riigiabi kokkusobivust siseturuga“ siseturuga kokkusobivaks, võib korraldusamet otsustada anda Õiglase Ülemineku Fondist toetust otse, tingimusel et sellised tegevused aitavad kaasa käesoleva määruse artiklis 2 sätestatud erieesmärgi saavutamisele ja õiglase ülemineku territoriaalsete kavade rakendamisele.“

2) Artiklisse 10 lisatakse järgmised lõiked:

„5. Kui Õiglase Ülemineku Fondi vahendeid kavandatakse prioriteetidenä programmi raames, mis sisaldab ka ERFi, ESF+ või Ühtekuuluvusfondi vahendeid, siis lisaks iga programmi vahetamise tulemustele, mis tuleb esitada vastavalt määruse (EL) 2021/1060 artikli 18 lõikele 2, võivad liikmesriigid hiljemalt 31. detsembril 2025 esitada komisjonile uuesti täiendava hindamise ja sellega seotud programmimuudatuse taotlused, võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2025/1914 (*) kehtestatud erieesmärgi ja toetatavaid meetmeid. Kohaldatakse määruse (EL) 2021/1060 artiklis 24 sätestatud tähtaegu.“

Sellise programmi puhul võib kohaldataval juhul teha määruse (EL) 2021/1058 artikli 7a lõike 1 esimeses lõigus osutatud täiendavaid ühekordseid eelmakseid.

Kui sellise programmi suhtes kohaldatakse kulude rahastamiskõlblikkuse ja kulukohustustest vabastamise pikendatud tähtaega kooskõlas määruse (EL) 2021/1058 artikliga 7a, kohaldatakse sellist pikendamist ka Õiglase Ülemineku Fondi vahendite suhtes.

6. Kui Õiglase Ülemineku Fondi vahendid on kavandatud sihtotstarbelises programmis, võivad liikmesriigid kooskõlas käesoleva määruse artikli 8 lõike 2 esimese lõigu punktiga p kehtestada sihtotstarbelised prioriteedid, et toetada investeeringuid, mis aitavad kaasa STEPi eesmärkide saavutamisele või taskukohasele eluasemele juurdepääsu edendamisele.

Kui vähemalt 10 % programmi rahalistest vahenditest paigutatakse ümber ühele või mitmele esimeses lõigus osutatud sihtotstarbelisele prioriteedile, maksab komisjon 2026. aastal erakorralise ühekordse eelmaksena välja 1,5 % Õiglase Ülemineku Fondist programmile antavast kogutoetusest. Lisaks võetakse 10 % künnise arvutamisel arvesse ka selliste sihtotstarbeliste prioriteetide ümberpaigutamist, mis kehtestati selleks, et toetada enne vahehindamist programmimuudatuses heaks kiidetud STEPi eesmärkide saavutamisele kaasa aitavaid investeeringuid. Artiklis 4 osutatud Euroopa Liidu taasterahastu vahendeid ei võeta arvesse summa arvutamisel, mis vastab 10 %-le programmi rahalistest vahenditest.

Liikmesriigile tehtavad eelmaksed, mis tulenevad programmimuudatusest vastavalt vahendite ümberpaigutamisele käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud prioriteetidele, loetakse määruse (EL) 2021/1060 artikli 105 kohaselt kulukohustustest vabastatavate summade arvutamisel 2025. aastal tehtud makseteks, tingimusel et programmimuudatuse taotlus on esitatud komisjonile hiljemalt 31. detsembril 2025.

Erandina määruse (EL) 2021/1060 artikli 63 lõikest 2 ja artikli 105 lõikest 2 on kulude rahastamiskõlblikkuse ja kulukohustustest vabastamise lõppkuupäev 31. detsember 2030. Kõnealust erandit kohaldatakse üksnes juhul, kui programmimuudatused, millega vähemalt 10 % programmi rahalistest vahenditest paigutatakse ümber ühele või mitmele käesoleva lõike teises lõigus sätestatud sihtotstarbelisele prioriteedile, on heaks kiidetud.

Kui selliste programmide puhul on määrusega (EL) 2021/1060 kehtestatud tulemusraamistik, finantsjuhtimise, aruandluse ja hindamise nõuete kohaldamise lõppkuupäev, loetakse kõnealuseks kuupäevaks järgmise aasta sama kuupäev. Lisaks loetakse erandina määruse (EL) 2021/1060 artikli 2 punktist 29 selliste programmide puhul viimaseks aruandeaastaks ajavahemikku 1. juulist 2030 kuni 30. juunini 2031.

Lisaks iga programmi vahehindamise tulemustele, mis tuleb esitada vastavalt määruse (EL) 2021/1060 artikli 18 lõikele 2, võivad liikmesriigid hiljemalt 31. detsembril 2025 esitada komisjonile uuesti täiendava hindamise ja sellega seotud programmimuudatuse taotlused, võttes arvesse määrusega (EL) 2025/1914 kehtestatud toetatavaid meetmeid. Kohaldatakse määruse (EL) 2021/1060 artiklis 24 sätestatud tähtaegu.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. septembri 2025. aasta määrus (EL) 2025/1914, millega muudetakse määrusi (EL) 2021/1058 ja (EL) 2021/1056 seoses erimeetmetega strateegiliste probleemide lahendamiseks vahehindamise raames (ELT L, 2025/1914, 19.9.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2025/1914/oj>).“

3) Artiklit 11 lõike 2 punktid h ja i asendatakse järgmisega:

- „h) kui toetust antakse tulusateks investeeringuteks muudesse ettevõtetesse kui VKEd, siis toetatavate tegevuste ja ettevõtete esialgne loetelu ning sellise toetuse vajalikkuse põhjendus, sealhulgas – kui see on vajalik riigiabi hindamiseks – puudujääkide analüüs, mis näitab, et eeldatavasti kaotatavate töökohtade arv on suurem kui ilma investeeringuta loodud töökohtade arv;
- i) kui toetust antakse investeeringuteks, mille eesmärk on saavutada direktiivi 2003/87/EÜ I lisas loetletud tegevustest tuleneva kasvuhoonegaaside heite vähendamine, siis toetatavate tegevuste loetelu ja põhjendus selle kohta, et need aitavad kaasa kliimaneutraalsele majandusele üleminekule ja vähendavad kasvuhoonegaaside heidet, nii et see on väiksem asjakohastest võrdlusalustest, mis on kehtestatud saastekvootide tasuta eraldamiseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ alusel, ning kui nende tegevuste tulemuseks on märkimisväärse arvu töökohtade kaitse;“.

4) Artikli 12 lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Väljundnäitajate baasväärtuseks võetakse null. 2024. aastaks seatud vahe-eesmärgid ja 2029. aastaks seatud sihtväärtused on kumulatiivsed.“

5) II lisas asendatakse punkti 2.4 tekst, mis osutab artikli 11 lõike 2 punktile h, järgmisega:

„Täita ainult juhul, kui toetatakse muudesse ettevõtetesse kui VKEdesse tehtavaid tulusaid investeeringuid:

- toetatavate tegevuste ja ettevõtete esialgne loetelu ning kõigi nende puhul sellise toetuse vajalikkuse põhjendus, sealhulgas – kui see on vajalik riigiabi hindamiseks – puudujääkide analüüsi abil, mis näitab, et eeldatavasti kaotatavate töökohtade arv oleks suurem kui ilma selle investeeringuta loodud töökohtade arv.

Ajakohastada või täita seda punkti õiglase ülemineku territoriaalsete kavade läbivaatamise raames, olenevalt otsusest sellist toetust anda.“

6) III lisasse lisatakse alljärgnev rida:

„RCO 18 – parema energiatõhususega taskukohased ja kestlikud eluasemed – eluruumid RCO 65 – uute või ajakohastatud taskukohaste ja kestlike eluasemete ja sotsiaaleluruumide mahutavus – inimesed	RCR 26 – aastane primaarenergia tarbimine (millest: taskukohased ja kestlikud eluasemed, üldkasutatavad hooned, ettevõtted jne) – MWh/aastas RCR 29 – hinnangulised kasvuhoonegaaside heitkogused – tonni CO ₂ ekvivalenti aastas RCR 67 – uute või ajakohastatud taskukohaste ja kestlike eluasemete ja sotsiaaleluruumide iga-aastased kasutajad – kasutajat aastas“.
---	--

Artikkel 3

Programmimuudatuste ja ümberpaigutamise piirangud

Käesoleva määruse kohaseid programmimuudatusi ja ümberpaigutamisi ei ole lubatud kohaldada summade suhtes, mis vastavad määruse (EL, Euratom) 2020/2092 raames vastu võetud meetmetega peatatud kulukohustustele, ega summade suhtes, mis ületavad kohandatavat summat, mis vastab erieesmärkidele, mille kohta on komisjon andnud negatiivse hinnangu horisontaalsete eeltingimuste kohaldamise alusel vastavalt määruse (EL) 2021/1060 artiklile 15.

Artikkel 4

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 18. september 2025

Euroopa Parlamendi nimel

president

R. METSOLA

Nõukogu nimel

eesistuja

L. AAGAARD